

început să scriu și am terminat în octombrie ziua 2 Spas, fiul lui Hristo și Lazar, fiul lui Dimitri). Iar mai jos citim: «Сіе Александріа на Лазара Пепеле-шоѣс писа ѿ владшкѣ азикѣ на болгарскѣи. Който мѣ ѿ украаче аа ѿ поскон салъ тѣа аа мѣ устанѣ.» (Această Alexandria este a lui Lazar Pepeleșul. Am scris-o din limba română în limba bulgară. Cine o va fura numai de ea să aibă parte).

Pe ultima pagină găsim o adnotare care indică în mod categoric că traducerea este făcută în România: «Н са писа с владшка зема с село Каракалъ» (Și a fost scrisă în țara Valahiei în satul Caracal).

Punctul de vedere al profesorului Kiril Mircev, referitor la existența a două traduceri ale *Alexandriei* din limba română a fost confirmat așadar pe deplin de descoperirea manuscrisului din 1813 — autograful însuși al traducătorilor.

Dar printre manuscrisele din Biblioteca Națională „Chiril și Metodie” necercetate pînă în prezent, există cîteva care ne îndreptățesc să presupunem că în afară de aceste două traduceri din limba română ale *Alexandriei*, mai există încă două traduceri, pînă acum necunoscute și necercetate. În primul rînd este vorba de manuscrisul cunoscutului cărturar bulgar Daskal Todor Pirdopski, din anul 1826¹.

La începutul acestui manuscris găsim următoarea însemnare:

«Бо слаѣс стѣа Анноесшнѣа, и неразѣлѣнѣа, и животворѣща трѣи Оцѣ, и Сѣна и Стаго Дѣа. Повелѣнѣмъ Бжѣимъ писа сѣ сѣа книга гаголемѣа Плезандріа. Писа сѣ съ великимъ трѣаѿ ѿ владѣйцаѿ ѿзѣика на нашѣи проетѣи болгарскѣи ѿ мене Хѣанаго и многогрѣшнаго и неаостойнаго Оеѿаора Даскала въ село бгохранѣмоѣ Протопопинѣи сѣречъ Пирѿоп ко времѣ стѣйшаго архѣпѣпа нашего Пнѿіа. Стѣйшѣа ловчѣнскѣа епарѣи и прочѣхъ въ лѣто ѿ сотвореніѣ мѣра: 7334 а ржѣко Хѣо. 1826. мѣа маѣа. Начеа писати сѣ сѣа книга мѣа апрѣла 26. а сконча сѣ маѣа: 20.»

(Întru slava uneia și nedespărțite de viață dătătoare sfînta treime: tatăl, fiul și sfîntul duh, din porunca lui Dumnezeu s-a scris această carte numită Alexandria. S-a scris cu mare trudă din limba română în limba noastră simplă (adică vorbită n.n.) bulgărească, de către mine nevrednicul și mult păcătosul și umilul Todor Daskal în satul ocrotit de Dumnezeu Protopopinți, adică Pirdop. În timpul sfîntitului nostru arhiepiscop Antim din sfînta eparhie din Lovci și altele în anul de la facerea lumii 7334, iar de la naștere lui Hristos 1826, luna mai. Această carte a început să se scrie în luna aprilie 26 și s-a terminat în mai 20).

După cum reiese din această notă, copistul manuscrisului este cronicarul bulgar Daskal Pirdopski. El arată clar că printr-un efort mare (Съ великомъ трѣаѿ) a scris această *Alexandrie* din limba română în limba bulgară, dar nicăieri

¹ M. Stoianov și Hr. Kodov, *op. cit.*, vol III, p. 444—445, nr. 1110.